

die hun ouders tutoyeeren, hun ouders niet eeren of niet voldoende eerbiedigen, maar mij dunkt dat het toch tot de uitzonderingen zal behooren, dat de toon, waarop een kind, dat gewoon is „je” en „jou” te zeggen, tegen zijn vader of moeder spreekt, even correct zal zijn als van een kind dat „u” tegen hen zegt.”

Mevrouw M. M. de B.—D. te A. voert nog als argument aan: „Er zullen zich moeilijkheden voordoen, wanneer Vader en Moeder graag hebben, dat hun kinderen beleefd zijn tegenover anderen, bezoek dat er komt, of later op school hun onderwijzers. Want als ze tegen Vader en Moeder jij en jou mogen zeggen, dan snappen kinderen niet waarom ze het niet mogen zeggen tegen de zoo even genoemden.”

Er zou nog veel meer over dit onderwerp te zeggen zijn, maar we gelooven dat nu onze lezeressen wel weten welke houding in deze kwestie ons de meest wenschelijke voorkomt.

We ontvingen van een onzer abonnees een lange brief, waarin ze naar aanleiding van deze nieuwe rubriek met een kwestie komt, die ze misschien liever voor zich alleen had gehouden, zooals ze zelf schrijft, wanneer ze niet zeker wist, dat het een probleem is, waar heel wat jonge meisjes tegenwoordig mee zitten.

De zaak is nl. deze: Ze is sedert eenige jaren van huis geweest in een zelfstandige betrekking. Maar helaas ook al weer door slechte economische omstandigheden moest ze weer naar huis terug, waar ze voorheen altijd met vader en moeder uitstekend kon opschieten. Er was een band der liefde. Maar nu wringt het een beetje. Ze is haar vrijheid gewend en wil die nu graag ook een beetje houden. Wil ze naar een vriendin gaan, dan kijkt haar moeder vreemd op, als ze gaat zonder eerst met haar hierover te spreken, zooals ze vroeger gewend is geweest. En met vader is het al net zoo. Ze moet om zes uur binnen zijn, als ze naar een vriendin geweest is, terwijl de etensbel toch eerst om half acht luidt. Vroeger heeft ze zich hier nooit aan gestooten. Maar nu is dat allemaal anders geworden. Ze mist een zekere vrijheid en weet niet goed welke houding ze nu moet aannemen. Eenerzijds wil ze graag haar ouders terwille zijn en hen geen verdriet doen, maar anderszijds wil ze toch ook graag een beetje zelfstandigheid houden.

Wat moet zij hier aan doen?

Ziedaar in het kort de inhoud van de lange brief. Zijn er inderdaad vele meisjes, die met hetzelfde probleem zitten? Laten onze lezeressen eens los komen en zeggen wat zij er van denken!

We komen dan graag nader op deze kwestie terug.

VRIENDSCHAP TUSSCHEN HAAR EN HEM

Rie en Meta hadden het samen over den vriend van Rie. Of juister gezegd: over de verhouding van Rie tot dien vriend.

Zij zelf meende: „Er komt altijd wat van flirt bij. Dat is juist het leuke. En het kan niet anders.”

Meta hield vol: „Het kan best anders. Als ik ooit een vriend neem, moet het net zijn als tusschen ons meisjes. Niet dat andere.”

Grootmoeder, aan wie door een oudere zuster van Meta dit gesprek van de „bakvisschen” als curiositeit werd overgebracht, zei ontzet: „Maar een net meisje heeft immers geen vriend? Die heeft een verloofde. En verder natuurlijk vriendinnen. Aan zoo iets als vriendschap tusschen een meisje en een jongen dacht je eenvoudig niet, toen ik jong was.” Wat dat laatste betreft had ze gelijk. Althans grootendeels. Een enkele keer kon het gebeuren, dat een jeugdvriendschap tusschen een jongen en een meisje (b.v. buurkinderen) de jaren van de puberteit overleefde, doch meestal was dit dan een teleurstelling voor vrienden en verwanten, die verwachtten, dat er wel iets meerders uit groeien zou. En als regel spraken de betrokkenen-zelf later eenigszins verlegen, of eenigszins smadelijk, over dat „kindergedoe”.

64 Geeft niet Herbert Gray, die zulke goede dingen

heeft gezegd over de verhouding tusschen beide sexen, toe: „We zijn eerst in het stadium van onderzoeken en proeven, wat betreft onze wandeling door dit nieuwe land, dat pas gedurende de laatste twintig jaar zich voor ons heeft geopend; en wanneer dit een reden mag zijn om zacht te oordeelen over vergissingen, dan is het evenzeer een reden om waakzaam te zijn en te trachten, de rechte weg te vinden?”

M.i. rechtvaardigt deze uitspraak het feit, dat we ook in ons blad aan vragen aangaande de mogelijkheid van vriendschap tusschen haar en hem eenige aandacht schenken.

Er zijn ook thans nog meer mensen, dan ge oppervlakkig zoudt verwachten, die het eens zijn met deze uitspraak van grootmoeder: „een meisje heeft geen vriend; ze heeft een verloofde.” Zij toonen dit, door, wanneer een meisje een zekere voorliefde betoont voor gesprekken met een manlijken klassegenuoot, hierover stilletjes te gnuiven en stilletjes grappen te verkoopen. Onnoodig te zeggen, dat niets zoo fnuikend is voor het zuiverhouden van een vriendschap als juist dit.

Maar is het mogelijk, dat er vriendschap bestaat tusschen een meisje en een jongen?

Werkelijk vriendschap en niet meer?

Het antwoord hangt van allerlei af. O.a. hiervan, welk type die twee vertegenwoordigen. Else Crone noemt vijf typen van de vrouwelijke jeugd: 1. Het uitgesproken moederlijke type; 2. Het erotische type; 3. Het romantische type; 4. Het nuchtere type en 5. Het intellectueele type.

Het is zeker onnoodig te zeggen, dat voor type twee en drie vriendschap met iemand van de andere sexe zoo goed als tot de onmogelijkheden behoort. Een meisje van type één kan, als ze zelf flink is, dikwijls voor een jongen tot sterke steun zijn, b.v. voor een klassegenuoot, die zich moeilijk op zijn werk kan concentreren. Dikwijls wordt zij zelf echter hiervan de dupe, wanneer n.l. de jongen dat, wat louter vriendschap is van haar kant, wil omzetten in een verlovings- en zij hierin toestemt. Want in het huwelijk verlangt de vrouw iets anders dan de moederlijke kameraad te zijn van haar man.

Het nuchtere type is niet erg vatbaar voor diepere gevoelens; zij zal misschien evenveel of even weinig vriendschap kunnen voelen voor een jongen als voor een meisje en in beide verhoudingen wars zijn van het teveel.

Het lijkt mij toe, dat vooral het intellectueele type zich zal aangetrokken voelen tot den jongen of den jongen man als vriend. Vaak tot den wat ouderen man. Gesprekken met leden van de ander sexe geven haar iets anders, dan die met haar sexegenooten. Zij zal de manlijke levenskijk kunnen waardeeren en een dergelijke vriendschap zal voor haar ontwikkeling van veel beteekenis kunnen zijn. Tusschen hen kan een andere uitspraak van Herbert Gray tot waarheid worden: „Waar ik voor pleit is alleen dit, dat mannen en vrouwen zullen ophouden met voor elkaar te verbergen de diepere belangstelling, die ze voor het leven hebben, dat ze niet slechts samen zullen spelen, maar ook samen zullen denken.”

Men neme nu echter het voorgaande niet op als een pleidooi om, het koste wat het kost, een vriendschap tot stand te brengen tusschen onszelf en iemand van de andere sexe. Want ten eerste laat vriendschap zich nooit dwingen, deze moet groeien. En ten tweede stelt een dergelijke vriendschap hooge eischen aan het karakter van de betrokkenen en is de kans op uit-eindelijke teleurstelling groot.

„Vriendschap tusschen een man en een vrouw kan niet altijd voortduren; een van de twee zal er een eind aan maken door te trouwen,” overpeinst de heldin van een verhaal, dat ik pas las.

Dat is één „kwade” kans. De andere noemde ik reeds: dat bij den één de vriendschap groeit tot liefde en bij de ander niet.

Ik moet nogmaals mijn instemming betuigen met een woord van Herbert Gray: „Vriendschap met één (van de andere sexe) en uitsluitend met één is een onnoodig waagstuk.” Hij zegt echter ook, dat het zoowel voor de vrouw als voor den man een goed ding is, om ondescheidene vrienden van de andere sexe te bezitten. Een ongedwongen omgang dus tusschen jonge vrouwen en jonge mannen.

We mogen het, geloof ik, gerust als een voorrecht beschouwen, dat door allerlei omstandigheden deze meer ongedwongen omgang voor velen mogelijk is geworden. Echter ontken ik niet dat er aan de meerdere vrijheid in deze ook schaduwzijden zijn. Mevr. Riemens-Reurslag formuleerde dit in een artikel in het Vrouwenjaarboek op deze manier: „De doorgevoerde coëducatie heeft meer kameraadschappelijke, maar minder fijne verhoudingen in het leven geroepen tusschen jongens en meisjes.”

Ik zie het als een taak voor de jonge christenvrouw om, terwijl ze het goede aanvaardt en waardeert, dit verkeerde uit haar eigen leven en dus ook uit het leven van hen, met wie ze omgaat, te weren.